

Redengevende omschrijving met waardestelling

Hoonhoutseweg 14 te Biezenmortel

Gemeente Haaren

Behoort bij vastgesteld advies

reg.nr.: -Z-WABO_VO-2021-01980

datum: 30 november 2021

Objectgegevens

Adres : Hooghoutseweg 14
Postcode : 5074 NA
Plaats : Biezenmortel
Kadastraal : Haaren, sectie G, perceel 979
Oorspronkelijke functie : boerderij
Huidige functie : woning
Bouwjaar : 1951

Algemeen

Bezoekdatum : 13 mei 2020
Auteur : Karlijn Kersten MA MSc
Redactie : Martijn de Jong MA
Rapportagedatum : 5 juni 2020

Monumentenhuys Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuysbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuysbrabant.nl

Monumentenhuys Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarden van de langgevelboerderij vast te stellen. In de beschrijving worden de gevels met de klok mee beschreven, beginnend bij de voorgevel. De gevels worden afzonderlijk van links naar rechts beschreven. De voorgevel van de langgevelboerderij betreft de gevel evenwijdig aan de Hooghoutseweg. Dit is de noordwestgevel.

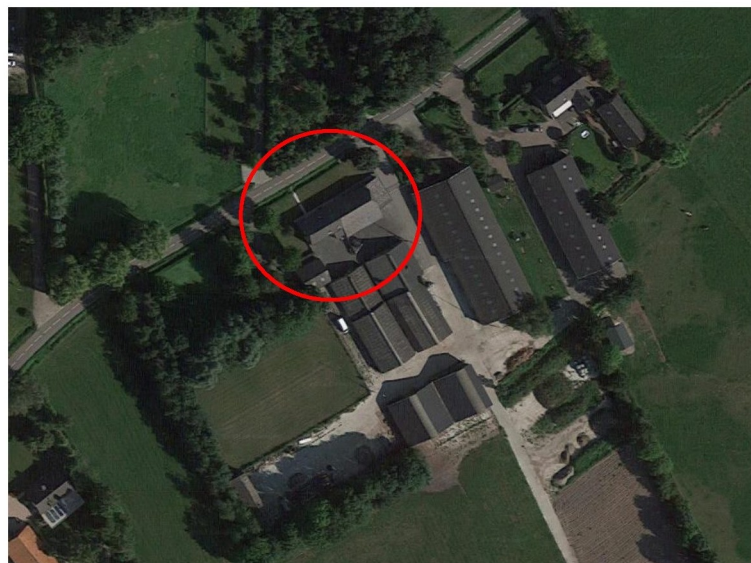
Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Ten zuidoosten van het dorp Biezenmortel is het buurtschap Hooghout gelegen. Aan de Hooghoutseweg waarlangs dit buurtschap zich heeft gevormd, is in 1951 een langgevelboerderij in wederopbouwstijl gebouwd door architectenbureau M.J. v.d. Nieuwelaar Haaren.

De omgeving van Biezenmortel bestond oorspronkelijk uit moerassig gebied met enkele hoger en droger gelegen gronden. Op deze hogere gronden ontstonden buurtschappen, zo ook het buurtschap Hooghout. De locatie van Hooghoutseweg 14 bestond tot ver in de twintigste eeuw uit heide en bos. Met de bouw van de boerderij werd deze locatie pas ontgonnen.

De rode pijl wijst de boerderij aan. Bron: Google Maps.

De rode cirkel wijst de boerderij aan. Bron: Google Maps.

Op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832 staat er op de locatie van de boerderij Hooghoutseweg 14 nog geen bebouwing ingetekend. De locatie is dan in gebruik als heide en weiland. De topografische kaart van 1900 laat een gebruik als heide en bos zien. Pas in 1956 wordt de boerderij ingetekend op de topografische kaart.

Kadastraal minuutplan Udenhout sectie D blad 02. De rode cirkel wijst de locatie van de boerderij aan.
Bron: Beeldbank.cultuureerfgoed.nl.

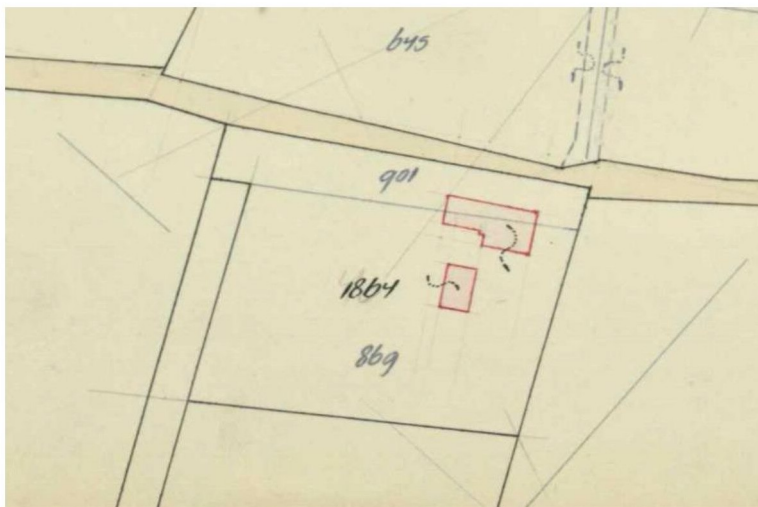

Topografische kaart uit 1900. De rode cirkel wijst de locatie van de boerderij aan. Bron: topotijdreis.nl.

Topografische kaart uit 1956 waarop de boerderij voor het eerst is ingetekend. Bron: topotijdreis.nl.

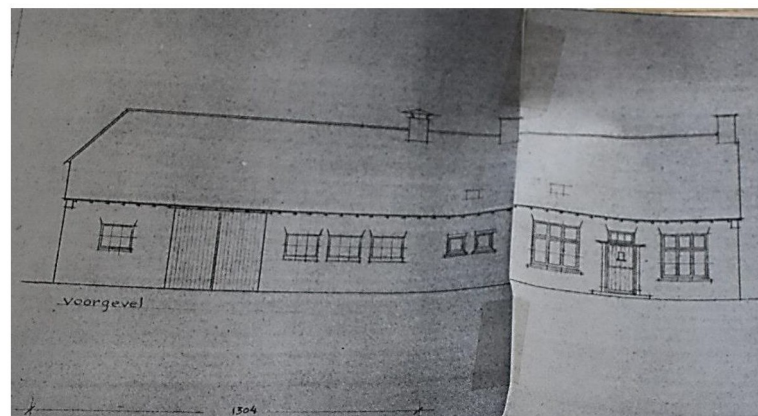
De boerderij Hooghoutseweg 14 is in 1951 gebouwd in traditioneel ambachtelijke wederopbouwarchitectuur. De boerderij is opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond met rode baksteen in kettingverband met een cementvoeg, onder een zadeldak met wolfseind boven het bedrijfs gedeelte en gedekt met gesmoorde muldenpannen. Aan de achterzijde steekt het bedrijfs gedeelte uit ten opzichte van het woongedeelte. Ter hoogte van de linkerzijgevel staat op het dak een gemetselde schoorsteen. Tegen de linkerzijgevel is later een aanbouw gebouwd onder lessenaardak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Achter de boerderij staan, haaks op de boerderij, meerdere stallen uit latere bouwperiodes.

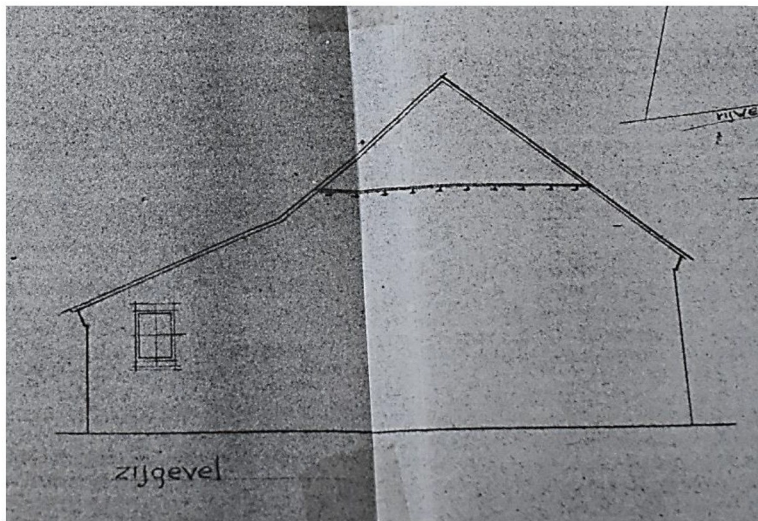
Kadastrale hulpkaart van 1958. Bron: Kadaster archiefviewer.

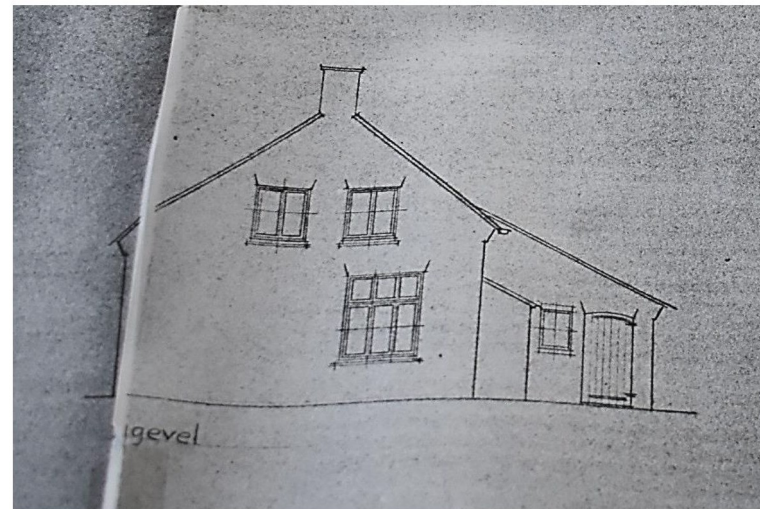
Kadastrale hulpkaart van 1973 waarop de aanbouw voor het eerst is ingetekend. Bron: Kadaster archiefviewer.

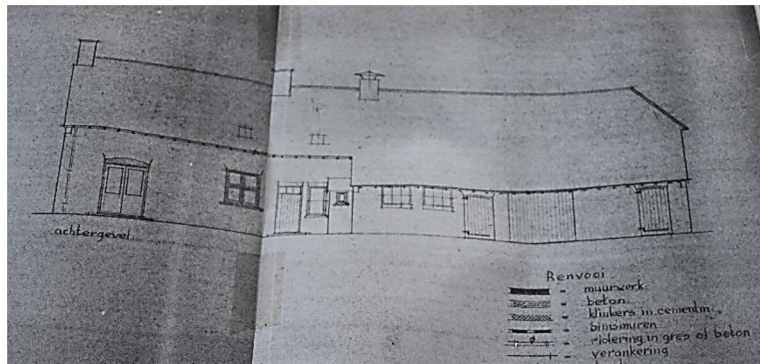
Voorgevel op de oorspronkelijke bouwtekening uit 1951. Bron: Familie Kemps.

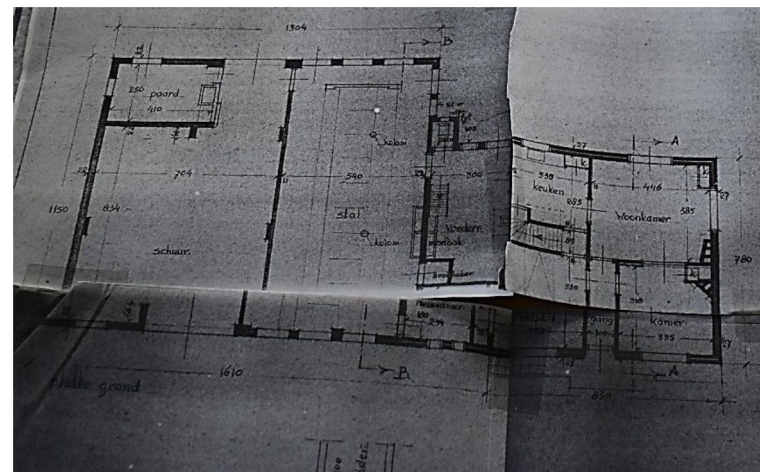
Linkerzijgevel op de oorspronkelijke bouwtekening uit 1951.
Bron: Familie Kemps.

Rechterzijgevel op de oorspronkelijke bouwtekening uit 1951.
Bron: Familie Kemps.

Achtergevel op de oorspronkelijke bouwtekening uit 1951. Bron: Familie Kemps.

Plattegrond van de begane grond op de oorspronkelijke bouwtekening uit 1951. Bron: Familie Kemps.

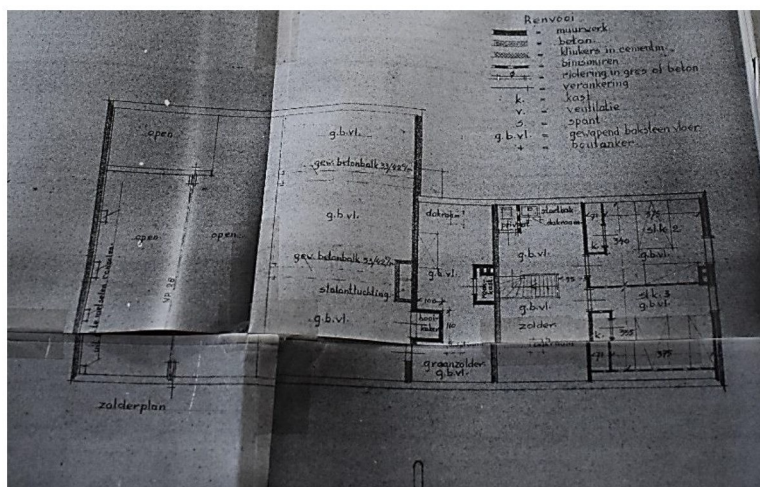

Foto van de boerderij net na de bouw. Bron: Familie Kemps.

Voorgevel (noordwestzijde)

De voorgevel bestaat uit het bedrijfsgedeelte links en het woongedeelte rechts. Uiterst links bevindt zich de aanbouw onder lessenaardak. De voorgevel van deze aanbouw is aan het einde van de twintigste eeuw opnieuw opgetrokken in vrij verband. Hierin bevinden zich een loopdeur en twee ventilatieopeningen onder rollagen.

Ter hoogte van het bedrijfsgedeelte bevinden zich van links naar rechts een vernieuwde houten loopdeur onder anderhalfsteense strek en met hardstenen dorpel, een gevelhoge houten schuifdeur en drie betonnen zesruits stalvensters met ventilatieopeningen onder anderhalfsteense strek. Rechts hiervan bevinden zich, ter hoogte van de voormalige melkkamer, twee vernieuwde kunststof eenruits vensters onder rollagen en met geglazuurde raamdorpelstenen. Boven deze vensters zijn twee gevelstenen ingemetseld met het opschrift *St Jozef Hoeve 1951*.

In het woongedeelte bevinden zich twee in de jaren '70 vernieuwde vensters met drieruits bovenlicht onder anderhalfsteense strek en met geglazuurde raamdorpelstenen. De oorspronkelijke vensters hadden een liggende zesruits verdeling en een drieruits bovenlicht met glas-in-lood. Tussen de vensters bevindt zich de vernieuwde voordeur in de oorspronkelijke geprofileerde houten omlijsting met granito dorpel. Boven deze omlijsting bevindt zich nog het oorspronkelijk drieruits bovenlicht met glas-in-lood onder anderhalfsteense strek. Links van de voordeur bevindt zich een keramische reliëf van St. Jozef. In het dakvlak bevinden zich twee recente dakvensters.

Voorgevel.

Voorgevel aanbouw.

Linkerzijgevel (noordoostzijde)

Een groot deel van de linkerzijgevel wordt aan het zicht onttrokken door de aanbouw onder lessenaardak. In de aanbouw bevinden zich drie ronde ventilatieopeningen en een houten loopdeur. Links van de aanbouw bevindt zich een vernieuwd eenruitsvenster onder rollaag en met geglazuurde raamdorpelstenen.

Linkerzijgevel met daartegen de aanbouw onder lessenaardak.

Aanbouw tegen linkerzijgevel.

Achtergevel (zuidoostzijde)

In de achtergevel van het woongedeelte bevinden zich vernieuwde houten tuindeuren onder een oorspronkelijke segmentboog met siermetselwerk. Rechts hiervan bevindt zich een vernieuwd keukenvenster onder anderhalfsteense strek en met geglazuurde raamdorpelstenen.

Rechts van het keukenvenster is in het begin van de eenentwintigste eeuw een aanbouw gebouwd. Oorspronkelijk stond hier slechts een uitbouw voor het toilet met daarnaast de achterdeur. In het dakvlak bevinden zich twee recente dakvensters.

In de achtergevel van het bedrijfsgedeelte bevinden zich uiterst links twee vernieuwde houten tweeruits vensters met geglazuurde raamdorpelstenen waar oorspronkelijke betonnen zesruitsvensters zaten. Daarnaast bevat de gevel twee vernieuwde getoogde houten loopdeuren onder strekken en met hardstenen dorpel. Tussen deze twee deuren bevindt zich een roldeur op de plek waar zich oorspronkelijk een houten schuifdeur bevond.

Achtergevel van het woongedeelte.

Achtergevel van het bedrijfsgedeelte.

Vernieuwde vensters en loopdeur in het bedrijfs gedeelte.

Vernieuwde deuren in het bedrijfs gedeelte.

Rechterzijgevel (zuidwestzijde)

In de rechterzijgevel bevindt zich net als in de voorgevel een in de jaren '70 vernieuwd venster met drieruits bovenlicht onder anderhalfsteense strek en met geglazuurde raamdorpelstenen. Het oorspronkelijke venster had een liggende zesruits verdeling en een drieruits bovenlicht met glas-in-lood. Op de verdieping bevinden zich twee vernieuwde eenruits vensters onder anderhalfsteense strek en met geglazuurde raamdorpelstenen. Oorspronkelijk hadden deze vensters een vierruits verdeling.

Rechterzijgevel.

Interieur

Woongedeelte

In het woongedeelte is de oorspronkelijke indeling uit 1951 voor een groot deel bewaard gebleven. Slechts de muur tussen voor- en woonkamer is verwijderd, waarbij ook de gang is ingekort. De afwerking van het interieur is in latere

perioden vernieuwd, maar de oorspronkelijke paneeldeuren zijn hierbij bewaard gebleven. De trap naar de verdieping dateert uit de bouwperiode. De indeling van de verdieping is in de jaren '70 van de twintigste eeuw gewijzigd om meer slaapkamers te realiseren. Ook is in die periode een doorbraak gemaakt naar de graanzolder waar een badkamer is gemaakt. Op de verdieping bevinden zich nog enkele van de oorspronkelijke paneeldeuren. Het dak boven het woongedeelte wordt gedragen door een schaarspant.

Vernieuwde woonkamer.

Vernieuwde keuken.

Oorspronkelijke binnendeur.

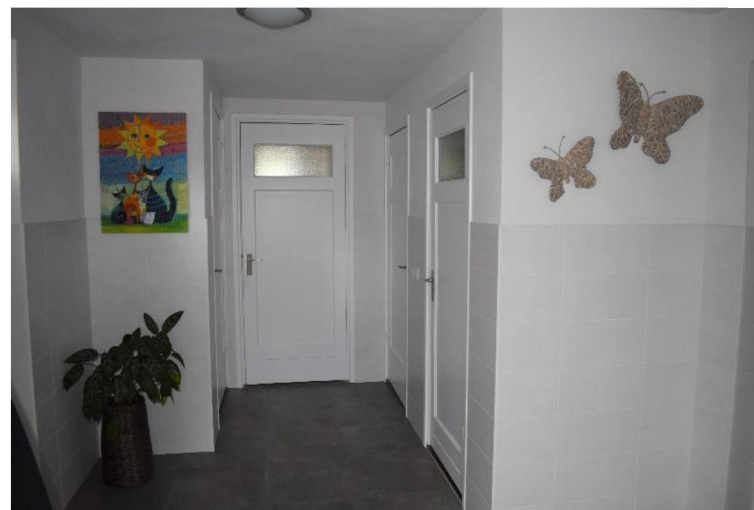
Oorspronkelijke verdiepingstrap.

Eerste verdieping.

Bedrijfsgedeelte

Het bedrijfsgedeelte van de boerderij was oorspronkelijk ingedeeld in een stal, schuur, paardenstal, voederruimte en melkkamer. Al vrij snel na de bouw van de boerderij werden op het erf nieuwe stallen gebouwd, waardoor het bedrijfsgedeelte van de boerderij haar functie verloor. Het bedrijfsgedeelte is daarna in het vierde kwart van de twintigste eeuw verbouwd tot bijkeuken, kantoor en hobbyruimte. Daarbij heeft het hele bedrijfsgedeelte een nieuwe verdiepingsvloer gekregen. Het dak boven het bedrijfsgedeelte wordt gedragen door een verbeterd Hollands spant.

Bijkeuken in de voormalige voederruimte.

De voormalige schuur.

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor de bouwkunst van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De waardering heeft betrekking op de langgevelboerderij.

Cultuurhistorische waarden

De langgevelboerderij bezit enige cultuurhistorische waarde vanwege de uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van Biezenmortel en met name het buurtschap Hooghout vanaf de jaren '50 van de twintigste eeuw.

Het object is tevens van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van langgevelboerderijen in de Wederopbouwperiode.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De boerderij is gebouwd in de traditioneel ambachtelijke wederopbouwarchitectuur. De Wederopbouwstijl is terug te zien in de baksteengevels van rode baksteen, de muldenpannen en de betonnen stalvensters. Vanwege de details zoals het kettingverband, de strekken boven de gevelopeningen, de deuromlijsting en de gevelstenen kent de boerderij enige architectuurhistorische waarde.

Situationele en ensemblewaarden

De boerderij is van enige situationele betekenis vanwege de relatie met de jonge ontginning van de locatie. Het ontbreekt de boerderij aan ensemblewaarden.

Gaafheid en herkenbaarheid

De boerderij is van belang vanwege de gaafheid en herkenbaarheid van de hoofdvorm en indeling van de gevels. Als gevolg van renovatiewerkzaamheden zijn de gevelopeningen in het woongedeelte en een aantal gevelopeningen in de achtergevel van het bedrijfsgedeelte vernieuwd, waardoor de boerderij heeft ingeboet op gaafheid. Het metselwerk en de dakbedekking kennen een hoge gaafheid.

In het interieur van het woongedeelte is de oorspronkelijke plattegrond nog herkenbaar. Echter, van de oorspronkelijke interieurafwerking resteren enkel nog de verdiepingstrap en de paneeldeuren.

Het bedrijfsgedeelte is verbouwd tot woonruimte, waarbij de gaafheid en herkenbaarheid van deze ruimten verloren zijn gegaan.

Zeldzaamheid

In de directe omgeving van de boerderij staat maar een enkele wederopbouwboerderij. Vanwege de gaafheid in relatie tot de cultuurhistorische- en architectuurhistorische waarden is er daarom sprake van enige zeldzaamheidswaarde op lokaal niveau.